

Anti-pestprotocol SLC de Pionier

Voorwoord

Waarom een anti-pestprotocol?

Een veilige basis is essentieel. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen respectvol met elkaar omgaan, met aandacht voor verschillen, voor elkaars behoeftes en voor de schoolomgeving. Pesten verstoort deze veiligheid en heeft negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen.

Om deze reden werken we met een helder, schoolbreed pestprotocol dat aangeeft welke afspraken en regels gelden tussen school, kinderen en ouders. En daarnaast hoe we gezamenlijk optreden wanneer ongewenst gedrag zich voordoet.

Tijdens het intakegesprek met nieuwe ouders bespreken wij onze schoolregels en veiligheidsvisie. Wij verwachten van ouders dat zij deze visie ondersteunen en dat zij samenwerken met de school in situaties die te maken hebben met pesten of sociale veiligheid.

Pesten is een ernstig probleem. Het heeft schadelijke tot zeer schadelijke gevolgen, zowel voor de slachtoffers als voor de kinderen die pesten. Het is van groot belang dat dit probleem stevig wordt aangepakt. Dit vraagt inzet van iedereen: leerlingen, ouders, leerkrachten, ondersteunend personeel, directie en medezeggenschapsraad. Alleen door samen te werken, kunnen we pesten effectief stoppen.

Preventieve aanpak

De preventieve aanpak voor een goede omgang met elkaar en het voorkomen van pestgedrag bestaat uit het geven van KiVa-lessen en het werken vanuit positieve gedragsverwachtingen. Daarnaast maken we gebruik van het observatie-instrument Leerling In Beeld.

KiVa

KiVa is een succesvol, schoolbreed antipestprogramma. Sinds schooljaar 2023-2024 werkt SLC De Pionier met het KiVa-programma, een bewezen effectief anti-pestprogramma dat ontwikkeld is in Finland en in Nederland is onderzocht door de Rijksuniversiteit Groningen. De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat pesten op KiVa-scholen met meer dan de helft afneemt. Op KiVa-scholen is er daardoor een prettiger leeromgeving waardoor leerlingen tot betere schoolprestaties komen.

KiVa is een Fins woord en betekent leuk of fijn. Een KiVa school is een fijne school!

Onze school biedt de kinderen een aantrekkelijk en gevarieerd programma om te werken aan positieve groepsvorming. Wij geven KiVa-lessen over thema's zoals groepsdruk, communicatie, respect en (het herkennen, oplossen en voorkomen van) pesten. In de lessen wordt gewerkt aan de kennis, vaardigheden en houding van leerlingen ten aanzien van pesten. In totaal zijn er 10 thema's die schooldoorbrekend zijn, waarover per thema meerdere lessen gegeven worden.

KiVa gelooft in de kracht van de groep. Pesten is een groepsproces. De pester heeft een belangrijke rol, maar doet het niet alleen. Naast de pester zijn er ook de meelopers, aanmoedigers, verdedigers, buitenstaanders en het slachtoffer. Pesten los je op in de groep. Er worden geen leerlingen uit de groep gelicht omdat iedereen in de groep een bepaalde rol heeft. KiVa geeft leerkrachten kennis en vaardigheden om positieve groepsvorming te stimuleren. De sleutel voor het aanpakken van pesten ligt vaak bij de omstanders die er niet direct bij betrokken zijn.

Alle leerkrachten hebben de KiVa-training gevolgd. De leerkrachten die pleinwacht lopen hebben gele KiVa-hesjes aan om herkenbaar te zijn voor de leerlingen op het plein. Dit werkt zeker preventief, maar de pleinwacht is zeker ook herkenbaar als 'bemiddelaar'. Er is behalve een preventief gedeelte ook een aanpak voor als pesten of andere groepsproblemen zich toch voordoen (groepsgesprekken, steungroepen, herstelaanpak) met een duidelijk stappenplan om het op te lossen. Goed contact met ouders is daarbij van essentieel belang.

Onze school heeft een KiVa-team aangesteld. Dit is een werkgroep, bestaande uit twee teamleden, die samen met de groepsleerkracht medeverantwoordelijk zijn voor het onderzoeken en oplossen van de voorkomende gevallen van pesten. Het KiVa-team is het aanspreekpunt voor leerkrachten, ouders en leerlingen. Daarnaast coördineren de leden van het team het beleid tegen pesten.

Leerling in beeld

Leerling In Beeld is een observatie-instrument voor o.a. de sociaal-emotionele ontwikkeling in het primair onderwijs. Het helpt leerkrachten bij het signaleren van sociaal-emotionele problemen, waaronder pesten. Pesten wordt niet als apart domein gemeten, maar het wordt zichtbaar gemaakt via specifieke onderdelen binnen de vragenlijsten en observaties.

De belangrijkste onderdelen van Leerling in Beeld die helpen bij het signaleren van pesten zijn:

Welbevinden

Dit gaat over hoe prettig een leerling zich voelt op school. Leerlingen die gepest worden, scoren vaak lager op welbevinden. Let op signalen als: teruggetrokken gedrag, angst e.d.

Sociale relaties/ Sociale veiligheid

Dit meet hoe de leerling zich voelt in de groep, of hij/ zij vrienden heeft en erbij hoort. Belangrijk voor het herkennen van sociale uitsluiting of eenzaamheid.

Sociaal gedrag

Hier wordt gekeken naar pro sociaal gedrag, agressie, dominantie. Leerlingen die pesten, vertonen soms hoger agressief of dominant gedrag. Pesters kunnen hierin opvallen.

Vragenlijst vanuit de leerling (vanaf groep 5)

Leerlingen vullen zelf ook een vragenlijst in. Er zijn antwoorden die kunnen wijzen op gevoelens van onveiligheid, conflicten of pest ervaringen. Soms wordt er ook gevraagd of ze zich geaccepteerd voelen door klasgenoten.

Observaties door de leerkracht

Leerkrachten observeren gedrag in de klas. Hierbij kan pestgedrag opvallen, zoals plagen dat escaleert, negeren van bepaalde kinderen, verstoorde groepsverhoudingen.

Plagen of pesten

Wat is plagen?

We spreken van plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om te reageren vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen, leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die hen later in het leven van pas komt bij conflicthantering. Iedereen krijgt daar in zijn leven wel mee te maken.

Wat is pesten?

Pesten (op school) is een systematische, psychologische, verbale, fysieke, digitale of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van een of meer klas- of schoolgenoten, die niet in staat is/ zijn zich te verdedigen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer.

Een steeds toenemende vorm van pesten is digitaal pesten. Via computer of mobieltje worden kwetsende en/ of bedreigende teksten verstuurd.

Kenmerken van pesten:

- pesten gebeurt opzettelijk
- pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal)
- bij pesten is er altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer)
- pesten gebeurt systematisch
- pesten houdt niet van zelf op, maar wordt eerder erger als er niet wordt ingegrepen
- pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor

Oorzaken van pesten kunnen zijn:

- persoonlijke problemen van de leerling, door bijv. een problematische thuissituatie
- voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt
- een niet democratisch leefmilieu binnen de school

Stappenplan

Stap 1	Melding ontvangen
Wie	Leerkracht (komt deze binnen bij KC'er of directie, dan voorverwijzen naar leerkracht)
	• Neem de melding serieus. • Noteer wie meldt, wat er wordt gemeld, wie betrokken zijn en wanneer het heeft plaats gevonden.
Wanneer	Binnen 1 dag na melding
Stap 2	Eerste beoordeling van de situatie:
Wie	Leerkracht (in samenspraak met KC'er indien nodig)
	• Spreek apart met het kind dat gepest wordt. • Spreek apart met de vermoedelijke pester(s). • Spreek eventueel met getuigen. • Verzamel feitelijke informatie, geen aannames.
Wanneer	Binnen 2 dagen na melding
Stap 3	Actie en communicatie naar betrokkenen
Wie	
	• Informeer ouders van zowel gepeste leerling als pester(s). • Bespreek met beide partijen wat er is gebeurd en welke stappen genomen worden. • Maak duidelijke afspraken met ouders en kinderen.
Wanneer	Binnen 3 dagen na melding
Stap 4	Aanpak uitvoeren
Wie	Leerkracht (in samenspraak met KC'er indien nodig)
	• Begeleid de gepeste leerling: extra aandacht, zelfvertrouwen versterken. • Begeleid de pester(s): inzicht geven in gedrag, gedragsverandering stimuleren. • Groepsaanpak: klassengesprek, passende KiVa-lessen.
Wanneer	z.s.m.
Stap 5	Als het pestgedrag aanhoudt
Wie	Leerkracht, KC'er, eventueel directie
	• Bespreek de ernst van de situatie. • Stel vast of het om structureel pestgedrag gaat, doe eventueel navraag bij de leerkracht van vorig jaar. • Kies een aanpak (herstelgericht, sociale vaardigheidstraining, time-out, etc).
Wanneer	z.s.m.
Stap 6	Evaluatie en monitoring
Wie	Leerkracht (in samenwerking met KC'er indien nodig)
	• Check of het pestgedrag stopt. • Indien nodig: bijsturen of opschalen (bijv. inschakelen externe hulp)
Wanneer	Plan na 2 tot 4 weken een evaluatie met kinderen en ouders
Stap 7	Registratie en borging
Wie	Leerkracht
	• Leg de melding, acties en evaluaties vast in Parnassys. • Houdt zicht op herhaling. • Indien passend: terugkoppeling naar team/ directie.
Wanneer	Gedurende het gehele proces

Bij wie kan men terecht

Indien er sprake is van pesten, maken kind en ouders dit in eerste instantie bij de leerkracht van het kind bekend. De leerkracht zal in overleg de nodige stappen zetten (zie stappenplan).

Andere personen die betrokken kunnen zijn:

Vertrouwenspersoon:

Bij vragen of klachten over ongewenste omgangsvormen op school kunnen ouders en kinderen een beroep doen op de interne contactpersonen van de school. Zij luisteren naar u en/of uw kind en geven advies en informatie over mogelijke vervolgstappen.

De vertrouwenspersonen van SLC de Pionier zijn: Juf Sanne Asselman-van Wanrooij en meester Paul Ketelaars. Ouders kunnen hiervoor bellen naar school (0413-342122) of contact opnemen met juffrouw Sanne of meester Paul.

Jeugdprofessional CJG op school:

In overleg kan de vertrouwenspersoon u doorverwijzen naar de jeugdprofessional CJG op school en dit is Nique Kranenburg. Ze geven dit door en zij zal zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.